

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

Жамааттык келишимдер жонундо

2004-жылдын 30-июнунда

Кыргыз Республикасынын Жогорку
Кенешинин Мыйзам чыгаруу жыйыны
тарабынан кабыл алынган

1-статья. Ушул Мыйзамдын милдеттери жана колдонуу чойросу

Ушул Мыйзам кыматкерлер менен иш беруучулордун социалдык-эмгектик мамилелерин келишимдик жонго салууда жана социалдык-экономикалык кызыкчылыктарын макулдашууда жаматтык келишимдерге комок корсотуу максаттарында суйлошуулорду, иштеп чыгууларды, тузуулорду жана аткарууларды жургузуудо, ошондой эле иш беруучунун кесиптик бирликтер жана башка окулчулуктуу органдардын кызматкерлери менен озара мамилелердин укуктук негиздерин белгилейт.

2-статья. Жамааттык келишимдерди тузуунун негизги принциптери

Жамааттык келишимдерди тузуунун негизги принциптери болуп томонкулор саналат:

- Кыргыз Республикасынын мыйзам ченемдерин сактоо;
- тараптардын окулдорунун укуктары;
- тараптардын тен укуктуулугу;
- жамааттык келишимдердин мазмунун тузгон маселелерди эркин тандоо жана талкуулоо;
- милдеттенмелерди кабыл алуунун ыктыярдуулугу жана камсыз кылуунун реалдуулугу;
- жаматтык келишим боюнча кабыл алынган милдеттенмелердин аткарылышынын милдеттуулугу;
- кабыл алынган милдеттенмелерди аткарбагандык учун тараптардын, алардын окулдорунун, кызмат же башка адамдардын жоопкерчилиги.

3-статья. Негизги тушунуктор

Жамааттык келишим - кызматкер менен иш беруучунун ортосунда тузулгон эмгектик жана социалдык-экономикалык мамилелерди жонго салуучу жана анда иштеген кызматкерлер, ошондой эле иш беруучу менен кесиптик бирликтердин жана башка окулчулуктуу органдардын кызматкерлери менен тузулгон локалдык ченемдик акт.

Кызматкерлердин окулдору - кесиптик бирликтердин жана алардын бирикмелеринин органдары, алардын уставына ылайык окулчулук ыйгарым укуктарын, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык тузулгон жана башка кызматкерлеринин ыйгарым укуктуу адамдары жана уюмдары. Кесиптик бирликтердин мучосу болуп саналбаган кызматкерлер кесиптик бирликтин органында ыйгарым укуктуу болуп, жамааттык суйлошуулордун журушундо, жамааттык келишимдерди, макулдашууларды тузуудо, озгортуудо, толуктоодо алардын кызыкчылыгын коздойт жана алардын аткарылышына козомолдук кылат.

Иш беруучулордун окулдору - уюмдардын уставына жана башка укуктук актыларына ылайык иш беруучулордун бирикмелеринин ыйгарым укуктуу органы, ошондой эле иш беруучу органдардын ыйгарым укуктуу адамдары же уюмдардын жетекчилери.

4-статья. Жамааттык келишимди тузуу, кайра кароо жана аткаруу боюнча ишке тоскоолдук кылууга жол бербөө

Жамааттык келишимди тузуу, кайра кароо жана аткаруу учурунда мамлекеттик-коомдук жана башка органдар тарабынан кызматкерлердин жана алардын окулдорунун мыйзамдуу укуктарын чектоочу кандай

кийлигишууларго болбосун тыюу салынат.

5-статья. Суйлошууларду жургузуу укугу

Кандай тараптар болбосун жамааттык келишимдерди иштеп чыгуу, тузуу, озгортуу жана толуктоо боюнча жамааттык суйлошуулардун демилгечиси болуп чыгууга укуктуу.

Суйлошууларду баштоо жонундо башка тараптан жазуу жузундо кабарлоо алган тарап, суйлошууларду жети кундук мооноттун ичинде баштоого милдеттуу.

Кызматкерлердин атынан суйлошууларду жургузуу жана жамааттык келишимге кол коюу укугу, алардын тиешелуу органдары аркылуу кесиптик бирликтерге, башка ыйгарым укуктуу кызматкерлерге жана окулчулуктуу органдарга берилет.

Иш беруучулардун атынан жамааттык суйлошууларду жургузуу жана жамааттык келишимдерге кол коюу укугу, ушул Мыйзамдын 3-статьясында корсотулгон иш беруучулардун окулдоруно берилет.

Иш беруучулар, аткаруу бийлик жана жергиликтуу озалдынча башкаруу органдары кесиптик бирликтердин, башка ыйгарым укуктуу кызматкерлер жана окулчулуктуу органдардын кароосуна сунуш кылынган эмгек жана социалдык-экономикалык маселелер боюнча суйлошууларду жургузууга милдеттуу.

6-статья. Суйлошууларду жургузуу тартиби

Тараптар жамааттык суйлошууларду жургузуу жана жамааттык келишимдин долбоорун даярдоо учун тендештик негизде ыйгарым укуктуу комиссияны (органды) тузот.

Комиссиянын (органдын) курамы, суйлошуу жургузуу мооноттору, откоруу орду жана кун тартиби тараптардын чечими менен аныкталат.

Суйлошуулардун катышуучуларына жамааттык келишимдин мазмунун тузгон маселелерди тандоодо жана талкуулоодо толук эркиндик берилет.

Аткаруу бийлик органдары, жергиликтуу озалдынча башкаруу органдары, иш беруучулар жана алардын бирикмелери кесиптик бирликтерге, башка окулчулуктуу органдарга жамааттык суйлошуулар учун зарыл маалыматтарды берууга милдеттуу.

Суйлошууга катышкандар мамлекеттик же коммерциялык сыр болуп саналган маалыматты ачыкка чыгарууга укугу жок.

Эгерде суйлошуулардун журушундо тараптар бир пикирге келе алышпаса, протокол тузулот, ага пикир келишпестикти чечуу боюнча тараптардын сунушу киргизилет жана суйлошууну кайра баштоо мооноту корсотулот.

7-статья. Пикир келишпестиктерди чечуу

Суйлошуулардун журушундо пикир келишпестиктер болгондо, тараптар оздорунун курамынан тараптардын окулдорунун ичинен бирдей санда макулдашуу (келиштируу) комиссиясын тузот. Макулдашуу (келиштируу) комиссиясы жети кундук моонотто пикир келишпестиктердин протоколун карап чыгып жана талаш-тартыштын манызы боюнча чечим (сунуштоо) чыгарат.

Чыгарылган чечимге (сунуштоого) карата тараптар макулдашууга жетишилбегенде кесиптик бирликтер, башка окулчулуктуу органдар оз талаптарын коргоо учун Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган чогулуштарды, митингдерди пайдаланууга укугу бар.

8-статья. Суйлошуулар учурундагы компенсациялар жана кепилдиктер

Суйлошууларго тараптардын окулдору катары катышкан адамдар, ошондой эле суйлошуу учурунда комиссиянын ишине катышуу учун чакырылган эксперттер жана адистер суйлошуу журуп жатканда орточо эмгек акысын сактоо менен тараптар аныктаган, бирок уч айдан ашпаган моонотко негизги ишинен бошотулат.

Суйлошууларго катышууга байланышкан бардык чыгымдар, тараптар аныктаган тартипте компенсацияланат. Эксперттердин, адистердин акылары чакырган тараптын эсебинен толонот.

Жамааттык суйлошууларго катышкан тараптардын окулдору, суйлошуулар

журуп жаткан мезгилде, укукка каршы иш жасагандыгы учун эмгек келишими бузулган учурлардан тышкары, тартиптик жазага тартылбайт, башка ишке которулбайт, аларды окул кылган органдын алдынала макулдугусуз администрациянын демилгеси менен жумуш ордунан которулбайт же жумуштан бошотулбайт.

9-статья. Жамааттык келишим тузуунун зарылдыгы жонундо чечим кабыл алуу укугу

Жамааттык келишим тузуунун зарылдыгы жонундо чечим кабыл алуу укугуна иш беруучу жана кесиптик бирликтер же кызматкерлер тарабынан ыйгарым укук берилген окулчулуктуу орган ээ.

10-статья. Жамааттык келишимдин тараптары

Жамааттык келишимдин тараптары болуп томонкулор саналышат:

- кесиптик бирликтер комитети аркылуу кызматкерлердин кесиптик бирликтери же кызматкерлердин башка окулчулуктуу органы;

- уюмдун жетекчиси аркылуу иш беруучу же алар тарабынан ыйгарым укук берилген адамдар.

Уюмда бир нече кесиптик бирликтер, башка окулчулуктун органдар болгондо жамааттык келишимдин тараптары томонкулор болушу мумкун:

- уюмдун копчулук кызматкерлерин бириктирген жана аларга ушул укук башка кесиптик бирликтер, башка окулчулуктуу органдар тарабынан ыктыярдуу турдо берилген кесиптик бирлик;

- макулдашуулар боюнча бардык кесиптик бирликтер жана башка окулчулуктуу органдар тарабынан тузулгон биргелешкен орган.

11-статья. Жамааттык келишимдерди иштеп чыгуу, тузуу, озгортуу жана толуктоо тартиби жана мооноттору

Мурдагы жамааттык келишимдин колдонулуу мооноту буторуно торт ай калганда, же ушул документтер менен аныкталган мооноттордо тараптардын кимиси болбосун башка тарапка жаңы жамааттык келишим тузуу боюнча суйлошууларду баштоо жонундо жазуу жузундогу кабарлама жиберууго укуктуу.

Жамааттык келишимдин долбоору уюмдун болумдорундо кызматкерлер тарабынан милдеттуу турдо талкуланууга тийиш жана келип тушкон сын-пикирлерди, сунуштарды, толуктоолорду эсепке алуу менен жеткире иштелип чыгат. Жеткире иштелип чыккан долбоор эмгек жамаатынын жалпы чогулушу (конференциясы) жана иш беруучу тарабынан жактырылат, кызматкерлердин ыйгарым укуктуу органынын жетекчиси жана иш беруучу тарабынан кол коюлат. Жамааттык келишимдин тексти кол коюлгандан кийин он кундун ичинде кызматкерлерге билдирилет.

Жамааттык келишимдин долбоору эмгек жамаатынын жалпы чогулушу (конференциясы) жана иш беруучу тарабынан (толук же жарым-жартылай) жактырылбаган учурда, иш беруучу (анын окулдору) жана кесиптик бирликтердин комитети же кызматкерлердин башка окулчулуктуу органы эки тарап учун алгылыктуу чечимге келуу учун жамааттык суйлошууларду кайра башташат. Мындай суйлошуулардун мооноту он кундон ашпоого тийиш.

Жамааттык келишимдин жеткире эмгек жамаатынын жалпы чогулушунун беруучунун талкуусуна коюлат, алар алгылыктуу долбоорун кабыл алышат.

12-статья. Жамааттык келишимдин мазмуну

Жамааттык келишимдин мазмунун Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык тараптар аныкташат. Жамааттык келишимдерде томонку ченемдик жоболор милдеттуу турдо бекемделууго тийиш:

- эмгекти уюштурууну жакшыртуу жана ондуруштун натыйжалуулугун жогорулатуу;

- эмгек акыны ченемдештируу, формасы жана тутуму, тарифтик ченемдери жана айлык олчомдору, аларга карата кошумча толоолордун жана устоктордун олчомдору;

- эмгек акыны индексациялоо, жолокпулдарды жана компенсацияларды толоп беруу;

- эмгек акысы кечиктирилген учурда кызматкерлерге компенсацияларды

толоп беруулордун тартиби жана олчому Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленгендегиден томон болбоого тийиш;

- эмгек жонундогу жамааттык келишимдердин, макулдашуулардын жана Кыргыз Республикасынын мыйзамынын шарттарын бузуунун натыйжасында кызматкерге чыгаша келтирилген учурда кызматкердин пайдасына компенсациялык толоп беруунун тартиби жана олчому;

- "Мамлекеттик пенсиялык социалдык камсыздандыруу жонундо" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык иш беруучу тарабынан карылыгы боюнча жеңилдетилген пенсияларды моонотунон мурда толоп беруунун тартиби;

- жумуш убактысынын узактыгы, эмгектик оргуу беруунун убактысы;

- сергек жана коопсуз эмгек шарттарын тузуу, ден соолукту коргоону жакшыртуу, айлана-чойрону коргоо кызматкерлерине медициналык камсыздандыруулардын кепилдиктери;

- ички эмгек тартибин жана эмгек ыраатын жонго салуу;

- иш менен камсыз кылуу, кызматкерлерди даярдоо жана квалификациясын жогорулатуу, бошогон иш ордуна кызматкерлерди орноштуруу;

- ишти окуу менен айкалыштырган кызматкерлерге кепилдиктер жана жеңилдиктер;

- кызматкерлердин турак-жайын жана жашоо-тиричилик шарттарын жакшыртуу, уюмду жана ведомстволук турак жайды менчиктештируудо кызматкерлердин кызыкчылыгын сактоо;

- кызматкерлердин ден соолукту чыңдоосу, санаторийлик-курорттук дарылануусу жана эс алуусу;

- иштен массалык бошотууларга, эмгектик чыр-чатактарга жана иш таштоолорго жол бербөө;

- уюмга келтирилген зыян учун кызматкерлер менен иш беруучулордун жоопкерчиликтери;

- жамааттык келишимдерди аткарбагандык учун тараптардын жоопкерчиликтери;

- тараптар аныктаган башка маселелер.

Эгерде колдонулуп жаткан мыйзам актыларында милдеттуу турдо бекитип беруу жонундо туздон-туз буйрутма камтылса, жамааттык келишимге ченемдик жобо киргизилет.

Жамааттык келишимде уюмдун экономикалык мумкунчулукторун эсепке алуу менен мыйзамдар менен макулдашууларда белгиленген ченемдерге жана жоболорго салыштырмалуу башка социалдык-эмгектик жеңилдиктер жана кепилдиктер (кошумча оргуулар, пенсияга устоктор, моонотунон мурда пенсияга чыгуу, кызматкерлердин акысыз же жарым-жартылай акы толоо менен тамактануусу, башка жеңилдиктер жана компенсациялар) камтылышы мумкун.

13-статья. Жамааттык келишимдин иш-аракети

Жамааттык келишим бир жылдан уч жылга чейинки моонотко тузулот жана тараптар кол койгон болбосо жамааттык келишим менен белгиленген кундон тартып кучуно кирет.

Тараптар жамааттык келишимдин иш-аракетин уч жылдан ашпаган моонотко узартууга укугу бар.

Эгерде анда башкасы каралбаса, жамааттык келишимдин иш-аракети уюмдун (тузумдук болумдун) бардык кызматкерлерине жайылтылат.

Жамааттык келишим уюмдун курамы, тузумо, башкаруу органынын аталышы озгоргон учурда, уюмдун жетекчиси менен эмгек келишими (контракты) бузулганда оз кучун сактап калат.

Кайра уюштурууда (биригуу, кошулуу, болунуу, болуу, озгортуп тузуу) жамааттык келишим кайра уюштуруу журуп жаткан мезгилге оз кучун сактап калат, андан кийин тараптардын биринин демилгеси боюнча кайра каралышы мумкун.

Уюмдун мулк ээси алмашканда жамааттык келишимдин кучу уч айга чейин сакталат. Ошол мезгилде тараптар жаны жамааттык келишим тузуу же мурдагы келишимди сактап калуу, озгортуу жана толуктоо жонундо суйлошуулорду баштоого укуктуу.

Уюм Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте жана шарттарда жюулганда жамааттык келишим жоку журуп жаткан бардык учурда кучундо калат.

14-статья. Жамааттык келишимди озгортуу жана толуктоо

Жамааттык келишимди колдонулуп жаткан мооноттун ичинде озгортуу жана толуктоо жамааттык келишимде аныкталган тараптардын оз ара макулдашуусу менен, эгерде ал аныкталбаса - аны тузуу учун ушул Мыйзамда каралган тартипте жургузулот.

15-статья. Жамааттык келишимдин аткарылышын контролдоо

Жамааттык келишимдин аткарылышын контролдоо туздон-туз тараптар же алар ыйгарым укук берген окулдор тарабынан жузого ашырылат.

Контролдукту жузого ашырууда тараптар, оздорундогу бул учун бардык керектуу маалыматты корсотууго милдеттуу.

Жамааттык келишимге кол койгон тараптар жыл сайын же жамааттык келишимде каралган моонотто, анын аткарылышы жонундо эмгек жамаатынын жалпы чогулушунда (конференциясында) отчет берип турушат.

16-статья. Жамааттык келишимдин тараптарынын жоопкерчилиги

Ушул Мыйзамдын талаптарын бузган жамааттык келишимдин тараптары Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте жоопкерчилик тартышат.

17-статья. Ушул Мыйзамдын кучуно кириши

Ушул Мыйзам расмий жарыяланган кундон тартып кучуно кирет.

Кыргыз Республикасынын
Президенти

А.Акаев